

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:11

Fredagen den 22 november

§ 1 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor

Socialminister Jakob Forssmed

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 13 maj 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 25–26 november 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Klockan är nio och EU-nämnden inleder sitt sammanträde.

Statsrådet Jakob Forssmed är här för att prata ungdom med oss. Vi börjar med återrapporten.

Anf. 2 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Den 13–14 maj ägde ett formellt möte i rådet rum i Bryssel, och den 13 maj diskuterades ungdomsfrågorna. Jag hänvisar till den skriftliga rapporten för mötet, men jag kan förstås svara på eventuella frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Slutsatser om att tillhandahålla globala möjligheter för ungdomar i gles- och landsbygdsområden och avlägsna områden.

Anf. 4 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Under sitt ordförandeskap fokuserar Ungern bland annat på demografiska utmaningar. Ordförandeskapet har mot denna bakgrund presenterat ett utkast till rådsslutsatser som handlar om att förse unga som bor på landsbygd och i glesbygd med så kallade globala möjligheter.

Begreppet global är en sammansättning av orden global och lokal och används för att beskriva fenomen eller strategier som tar hänsyn till både globala och lokala aspekter. I rådsslutsatserna uppmuntras medlemsstaterna bland annat att stärka ungas tillgång till arbete, utbildning, välfärdstjänster, digital och fysisk infrastruktur, inflytande och fritidsaktiviteter av god kvalitet.

Kommissionen uppmuntras bland annat att stärka deltagandet av underrepresenterade grupper såsom unga på landsbygd och i glesbygd i EU:s ungdomsdialog.

Regeringen har i förhandlingarna bland annat verkat för att säkerställa att det i rådsslutsatserna beaktas att gruppen unga som bor på landsbygd och i glesbygd är heterogen och har olika förutsättningar. Därtill har vi verkat för att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna ska respekteras, inklusive de nationella befogenheterna på ungdomsområdet.

Med detta går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna om att tillhandahålla lokala möjligheter för ungdomar i gles- och landsbygdsområden och avlägsna områden.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 5 LOUISE THUNSTRÖM (S):

Ordförande! Jag tackar för informationen.

Vi socialdemokrater hade en avvikande ståndpunkt i utskottet. Vi anser att regeringen tydligare bör adressera och särskilt betona unga hbtqi-personers utsatthet, deras psykiska ohälsa och deras sociala villkor i EU. Vi vet att det ofta saknas resurser som kan ge stöd, att det är svårt att få tillgång till vård och svårt att söka rättsligt skydd.

Men jag vill börja med en annan fråga. I slutsatserna nämner man hbt-personer. Varför har man tagit bort q? När man sedan tittar på fotnoterna hänvisar man till kommissionens jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer.

Jag har vidare en fundering. Det står tydligt i rådsslutsatserna – vilket jag tycker är bra, och vi ställer oss bakom dem – om kvinnors och flickors situation. Deras roller förbises fortfarande, och de är lite osynliga. Hur kommer det sig att regeringen inte har fört in jämställdhetsperspektivet i det som ministern läste upp?

Anf. 6 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag tackar för frågan.

Vad gäller den första avvikande ståndpunkten från Socialdemokraterna, att tydligare betona det perspektivet, är regeringens uppfattning att detta finns med, med de hänvisningar som görs i rådsslutsatserna till kommissionens jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer och till tidigare rådsslutsatser, som man också hänvisar till, som erkänner att psykisk ohälsa är associerat med många former av ojämlikhet, där bland annat hbt-personer nämns som en särskilt utsatt grupp. Varför det i det ena fallet inkluderas q och queerperspektivet och i det andra fallet inte gör kan jag inte svara på. Vi får återkomma till vad den exakta bevekelsegrunden har varit för rådet att ha en annan uppsättning bokstäver här.

Anf. 7 LOUISE THUNSTRÖM (S):

Herr ordförande! Jag tackar ministern för svaret.

Socialdemokraterna står bakom sin avvikande ståndpunkt.

Anf. 8 LORENA DELGADO VARAS (V):

Min fråga gäller ungdomar från urfolket. Vi har en speciell ställning jämfört med andra europeiska länder med ett urfolk. Hur ser regeringen på detta, och har man tänkt att lyfta fram detta?

Anf. 9 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Regeringen är angelägen om, och framför, allas möjligheter till ökade möjligheter. Det gäller inte minst de som finns i underrepresenterade grupper. Det tycker jag återspeglas i ståndpunkten, och det gäller att se till hur möjligheterna kan utvecklas för alla. Boende på landsbygden och i glesbygden, och i mer avlägsna områden som det heter i det europeiska språket, är en heterogen grupp med många grupper. Det är inte så att för att man bor på en viss plats har man en viss uppsättning förutsättningar, utan det ser olika ut för olika grupper. Det tycker jag väl återspeglas i ståndpunkten.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Resolution om resultatet av den 10:e cykeln av EU:s ungdomsdiallog.

Anf. 11 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Det ungerska ordförandeskapet har presenterat ett förslag till rådsresolution som sammanfattar resultaten av den tionde cykeln av EU:s ungdomsdiallog. En sådan resolution tas fram av varje ordförandeskap som avslutar en 18-månaderscykel i EU:s ungdomsdiallog. Senaste en liknande resolution togs fram var när Sverige var ordförande i EU:s ministerråd när vi avslutade den föregående cykeln.

EU:s ungdomsdiallog är EU:s struktur för dialog mellan ungdomar, ungdomsorganisationer, beslutsfattare, experter, forskare och andra aktörer i det civila samhället. Målet med resolutionen är att sammanfatta de huvudsakliga slutsatserna från dialoger, konferenser, studier och rådsslutsatser från de tre ordförandeskapen.

I utkastet till rådsresolution uppmuntras medlemsstaterna och kommissionen bland annat att beakta resultaten av den tionde cykeln av EU:s ungdomsdiallog och att synliggöra EU:s ungdomsdiallog på lokal, regional och nationell nivå och EU-nivå.

Kommissionen uppmuntras bland annat att stärka mångfalden inom EU:s ungdomsdiallog – detta genom att inkludera fler unga och ungdomsorganisationer samt att tillhandahålla information om EU:s ungdomsdiallog. Regeringen har i förhandlingarna bland annat verkat för ett effektivt genomförande av ungdomspolitik och att fokus bör vara att utveckla existerande strukturer och ramverk. Därtill har mindre språkliga synpunkter lämnats.

Med detta går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsresolutionen om resultatet av den 10:e cykeln av EU:s ungdomsdiallog.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Resolution om arbetsplanen för EU:s ungdomsstrategi 2025–2027.

Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Denna punkt handlar om ordförandeskapets förslag till rådsresolution om en ny arbetsplan för EU:s ungdomsstrategi.

Planen föreslås gälla från den 1 januari 2025 till den 31 december 2027. Arbetsplanen fungerar som ett vägledande dokument för medlemsstaterna, kommissionen och övriga relevanta aktörer för att uppnå målen i EU:s ungdomsstrategi. Utkastet till rådsresolution baseras på de kommande trioordförandeskapens preliminära planeringar. Kommande ordförandeskapstrior är Polen, Danmark och Cypern samt Irland, Litauen och Grekland. Även kommissionens planerade aktiviteter ingår i arbetsplanen.

Utkastet innehåller enbart två uppmaningar, nämligen en till framtida ordförandeskap och en till kommissionen. Detta rör sig om ett tekniskt dokument där inkommande ordförandeskap får presentera sina preliminära planer för övriga medlemsstater. Regeringen har under förhandlingen av dokumentet därför främst framfört synpunkter av språklig karaktär.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsresolutionen om arbetsplanen för EU:s ungdomsstrategi 2025–2027.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Föränderliga demografiska trender skapar möjligheter för ungdomar på landsbygden.

Anf. 15 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Vid rådets möte kommer en riktlinjedebatt att hållas om hur den demografiska utvecklingen påverkar möjligheterna för unga på landsbygden. I bakgrundsunderlaget som har presenterats av det ungerska ordförandeskapet beskrivs hur de demografiska förändringarna kan ha betydande påverkan på landsbygdssamhällen och påverka konkurrenskraft, motståndskraft och välbefinnande under både nuvarande och kommande generationer.

Fokus för diskussionen väntas vara hur den demografiska utvecklingen som påverkar unga på landsbygden kan adresseras samt hur unga på landsbygden kan stärkas och ges möjlighet att trivas och utvecklas på sin hemort. Därtill väntas en diskussion om hur goda exempel på lokal, regional och nationell nivå och EU-nivå kan spridas.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen välkomnar möjligheten till diskussion om hur unga på landsbygden kan stärkas och utvecklas i sina samhällen. Regeringen avser i diskussionen att bland annat belysa den betydelse som en meningsfull

fritid och gemenskap med andra har för att främja goda levnadsvillkor och skapa en känsla av samhörighet för alla unga, inklusive unga på landsbygden. Regeringen avser i diskussionen att även lyfta fram svenska exempel på arbete för att främja ungas delaktighet i landsbygdsutveckling. Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 16 LOUISE THUNSTRÖM (S):

Ordförande! Jag undrar om ministern kan nämna några av de svenska exempel som man kommer att bidra med i diskussionen om hur Sverige arbetar för att främja ungas delaktighet i landsbygdsutveckling.

Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Regeringen avser att nämna Landsbygdsnätverket och deras arbete på temat ungas delaktighet i landsbygdsutveckling. Det är ett viktigt arbete som stöds av Jordbruksverket och finansieras med medel från landsbygdsprogrammet. Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för ung inkludering har bland annat tagit fram verktyg för hur föreningar och offentlig sektor kan arbeta för att inkludera unga.

Regeringen avser också att nämna den betydelse som civilsamhället har för att stärka framtidstro och inte minst lokalt engagemang hos unga. Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer utgör här ett viktigt stöd för att stärka ungas självständiga organisering och inflytande i samhället och bidra till meningsfulla fritidsaktiviteter för unga. Det pågår också ett förberedande arbete för att införa ett fritidskort för barn och unga, som förstås kommer att ha betydelse även för barn och unga på landsbygden. Det är en stor ny reform som ska främja barns och ungas förutsättningar för en mer meningsfull fritid i gemenskap med andra.

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen! Jag vill egentligen bara ta upp en liten detalj. Den sista meningen i bakgrundstexten lyder: ”Den tredje frågan handlar om hur goda exempel på lokal, regional, nationell och EU-nivå kan spridas och bidra till att minska regionala skillnader, avbefolkning och hindra unga människor från att flytta ifrån landsbygdsområden.”

Det sista, ”hindra unga människor från att flytta ifrån landsbygdsområden”, tycker jag låter lite märkligt. Vi har säkert en väldigt bra samsyn kring att vi vill ha en levande landsbygd och vill kunna hitta vägar för att bejaka en sådan utveckling. Men att unga människor ska hindras från att flytta från landsbygden hoppas jag bara är ett konstigt sätt att formulera något, för unga människor ska naturligtvis ha möjlighet att flytta dit de vill.

Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Regeringen har ingen som helst ambition att hindra någon från att flytta på det sättet. Självklart ska man ha goda möjligheter att stanna om man vill och flytta om man vill. Tyvärr blir det ibland översättningsproblem av den här typen. Det är samma sak med begreppet avlägsna områden – avlägsna från vadå? Ibland blir det översättningsbekymmer av den typen

när det europeiska gemensamma språket inte fullt ut stämmer överens med de svenska grundlagsfästa fri- och rättigheterna, som vi värderar så högt.

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det som slår mig i socialministerns svar, med tanke på hur underlaget för riktlinjedebatten är utformat och med tanke på svaret om vilka exempel regeringen tänker lyfta i diskussionen, är att det är ganska anmärkningsvärt att Sverige, ett land som har EU:s näst högsta ungdomsarbetslöshet, inte har ett enda exempel att lyfta på hur man arbetar för att se till att unga på landsbygden har möjlighet att bo kvar där de är födda och uppväxta. En del i detta är att man faktiskt har ett arbete att gå till och kan försörja sig. Det slår mig att det är väldigt märkligt att det inte finns ett enda exempel som en socialminister vill lyfta i en sådan riktlinjedebatt, när man pratar om hur man ska ta till vara ungdomars rättigheter och möjligheter.

Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag tycker att vi gör det. Vi tar bland annat upp Landsbygdsnätverket och deras arbete för ungas delaktighet och så vidare. Där arbetar man bland annat med frågor som rör vilka möjligheter man ska ha till arbetsmarknadsförankring också i mer glesbefolkade delar av Sverige.

Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det vore jättebra om socialministern utvecklade det svaret. Jag tror faktiskt inte att de ministrar som sitter runt bordet i ministerrådet, som socialministern träffar i Bryssel nästa vecka, har full koll på Landsbygdsnätverkets arbete. Statsrådet får gärna utveckla och lite mer specifikt ange vilka delar i det arbetet som har direkt koppling till att se till att vi får ned den höga ungdomsarbetslösheten, inte minst på landsbygden i Sverige.

Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag och regeringen har inga problem med att ytterligare lyfta och förtydliga att det är oerhört angeläget att vi arbetar med frågor om arbetsmarknad och tillgång till arbetstillfällen, oavsett var man bor i Sverige. Jag tänker att vi kan lägga till detta och lyfta det på ett tydligare sätt än vad som nu görs i underlaget.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi hoppar vidare till dagordningspunkterna 10 a och b.

Anf. 25 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Jag har inget särskilt att lyfta när det gäller denna dagordningspunkt men svarar gärna på eventuella frågor.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor.

Anf. 27 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Som jag nämnde tidigare hölls det ett formellt rådsmöte i Bryssel den 13–14 maj, och den 14 maj diskuterades idrottsfrågorna. Jag hänvisar även här till den skriftliga rapporten men kan förstås svara på eventuella frågor från ledamöterna.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Utkast till slutsatser om att främja ett bestående arv från större idrottsevenemang.

Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Detta handlar om ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser om arvet efter stora idrottsevenemang. I rådsslutsatserna uppmuntras medlemsstaterna bland annat att främja en strategisk ansats i arbetet med stora idrottsevenemang genom att ta hänsyn till det idrottsliga, infrastrukturella, miljömässiga, ekonomiska och sociala arvet, från början av planeringsfasen, under ansökningsprocessen samt under såväl förberedelsefasen som genomförandet. Kommissionen uppmuntras att bland annat dela kunskap och information om relevanta initiativ och goda exempel som bidrar till det bestående arvet efter stora idrottsevenemang samt möjliggöra utbyte av information och goda exempel mellan medlemsstaterna och andra aktörer.

Idrottsrörelsen och andra relevanta intressenter uppmuntras att bland annat åta sig att vid organisering av större idrottsevenemang upprätthålla principerna om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet, goda styrelseformer, ansvarsfullt företagande, respekt för mänskliga rättigheter och efterlevnad av erkända internationella standarder. Goda styrelseformer är den svenska översättningen av engelskans good governance.

Under förhandlingarna har regeringen bland annat verkat för ett stärkt jämställdhetsperspektiv i rådsslutsatserna. Vi har också arbetat för att slutsatserna ska lyfta vikten av att demokratiska länder är villiga att arrangera stora idrottsevenemang, för att minska risken för att evenemangen används för så kallad sporttvätt. Detta är den svenska översättningen av engelskans sports washing.

Därmed övergår jag till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna om att främja ett bestående arv från större idrottsevenemang. Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Betydelsen av huvuddragen i den europeiska idrottsmodellen.

Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Vid rådets möte kommer en riktlinjedebatt att hållas om betydelsen av huvuddragen i den europeiska idrottsmodellen. Några av huvuddragen i den europeiska idrottsmodellen beskrivs i rådets resolution på detta tema från 2021. Det handlar exempelvis om föreningsfrihet, en pyramidstruktur, ett öppet system för upp- och nedflyttning, ett gräsrotsperspektiv och solidaritet samt gemenskapsbyggande verksamhet.

Inför riktlinjedebatten har det ungerska ordförandeskapet presenterat ett diskussionsunderlag. Fokus för diskussionen väntas vara vilka nyckeldrag i den europeiska idrottsmodellen som bör stärkas ytterligare samt hur kommande åtgärder på EU-nivå bäst kan stödja detta. Fokus väntas också läggas på vilka åtgärder som kan genomföras på nationell nivå och/eller EU-nivå för att motivera idrottsrörelsen att stärka kopplingen mellan professionell idrott och gräsrotsidrott.

Jag går nu över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen välkomnar att det ungerska ordförandeskapet har valt den europeiska idrottsmodellen som tema för riktlinjediskussionen. Regeringen avser att i diskussionen bland annat framföra att det är viktigt att stärka samtliga delar av den europeiska idrottsmodellen. Goda styrelseformer – eller good governance – är dock ett särskilt viktigt område i modellen och utgör en förutsättning för att den ska kunna hålla ihop och försvaras. Regeringen avser även att under diskussionen lyfta fram svenska exempel på arbete för att stärka idrottsmodellen.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till Övriga frågor, dagordningspunkt 15 a och b.

Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Jag har inget särskilt jag vill lyfta under dagordningspunkten Övriga frågor, men jag svarar förstås gärna på frågor.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Då tackar vi för informationen.

Därmed tackar vi för statsrådets och medarbetarnas närvaro och önskar en trevlig helg!

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar Parisa Liljestrand, och vi börjar med en återrapport.

Anf. 36 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Det hölls ett möte i Bryssel den 14 maj som leddes av Belgiens kulturminister Jan Jambon. Under mötet godkände rådet slutsatser om stöd till influerare som skapare av onlineinnehåll. Det antogs också slutsatser om datadriven publikutveckling för de kulturella och kreativa sektorerna.

Riktlinjedebatten handlade om framtidssäkring av de kulturella och kreativa sektorerna i den artificiella intelligensens tidsålder. Debattens fokus låg på olika nationella initiativ på området samt på vilka EU-initiativ medlemsstaterna ansåg behövde tas framöver.

Samtliga medlemsstater konstaterade att upphovsrättsliga frågor var stora och på agendan och kanske också är den största nuvarande utmaningen kopplat till de kulturella och kreativa branscherna. Många medlemsstater noterade också att när det gäller de kulturella och kreativa sektorerna är man i det stora hela positiv när det kommer till AI-utveckling. Det finns dock en del frågetecken, inte minst när det gäller upphovsrätten.

Det svenska inlägget handlade bland annat om den nyligen tillsatta AI-kommissionen. Det är ett uppdrag till Mediemyndigheten i syfte att genomföra en nationell satsning för stärkt MIK-kunskap i befolkningen; det handlar alltså om medie- och informationskunnighet.

En fullständig rapport har också lämnats till nämnden, så jag hänvisar i övrigt till den.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Slutsatser om att förbättra och främja tillgången till kultur.

Anf. 38 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Här gäller det rådsslutsatser som det ungerska ordförandeskapet har föreslagit. De handlar framför allt om att förbättra och främja tillgången till kultur. Det är en ambition som finns med i arbetsplanen för kultur som sträcker sig fram till 2026, där behovet och vikten av att öka medborgarnas deltagande i och tillgång till kultur ska understrykas.

I arbetsplanen understryks särskilt vikten av att utveckla möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till kulturella upplevelser.

Generellt kan man säga att den gemensamma nämnaren är behovet av att uppmuntra fler aktörer att fortsatt kunna utveckla möjligheterna för olika grupper att få tillgång till kultur och kulturella upplevelser, både som

publik och som utövare. Ambitionerna gäller förutom personer som har funktionsnedsättningar både ungdomar och människor som bor på landsbygden, som inte har samma tillgång som storstäderna har.

I slutsatsen lyfts också betydelsen av att dela erfarenheter och goda exempel för att förbättra och främja tillgången till kultur för fler i dialog med de kulturella och kreativa sektorerna. Samtidigt lyfts vikten av respekten för den konstnärliga friheten, för kulturell mångfald och för upphovsrättsliga regelverk.

Med detta tänkte jag gå över till att samråda om regeringens ståndpunkt. Regeringen avser att ställa sig bakom ett antagande om rådsslutsatserna, för de ligger i linje med Sveriges målsättning när det kommer till att bredda och möjliggöra för fler att delta i kulturen och kulturella aktiviteter.

Vidare kommer regeringen att stödja de ambitioner om stärkt möjlighet till både full och effektiv delaktighet för personer med funktionsnedsättning som också främjar genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i de underlag som nämnden tidigare har fått.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Bibliotekens roll i utvecklingen av mediekompetens.

Anf. 40 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Här har det ungerska ordförandeskapet mot bakgrund av EU:s arbetsplan, som jag nämnde tidigare, velat lägga fokus framför allt på bibliotekens framväxande samhällseliga roll, som understryks. Det handlar om att lyfta bibliotekens arbete med utvecklingen av medie- och informationskunnighet. Ordförandeskapet har fört fram tre frågeställningar inför riktlinjedebatten.

Den första fokuserar på hur biblioteken kan utöka sitt mediekunskapsprogram för att förbättra medie- och informationskunnighet och även kritisk läsförmåga bland medborgare för att kunna hjälpa dem att bättre hantera de utmaningar som jag tror att vi alla står inför i den digitala tidsåldern.

Den andra behandlar vilka partnerskap som bör prioriteras för att säkerställa att biblioteken förblir uppdaterade med den kunskap som samhället generellt behöver och vilka initiativ på EU-nivå som skulle kunna bidra till detta mål.

Den tredje frågan gäller vilka specifika färdigheter som bibliotekarier behöver för att kunna förbättra sin förmåga att lära ut MIK-kunskap och kanske framför allt också främja kritiskt tänkande bland individer som de möter.

Regeringen har valt en ståndpunkt, och om den tänkte jag nu samråda.

Regeringen avser att välkomna diskussionen om bibliotekens roll avseende medie- och informationskunnighet. Regeringen avser vidare att i diskussionen redogöra för hur vi i Sverige jobbar med de här frågorna, bland annat genom den tvååriga satsning som vi gör för att främja medie-

och informationskunnighet. Det är det uppdrag som är lämnat till Mediemyndigheten.

Vi kommer också att betona vikten av att upprätthålla förtroendet för demokratiska institutioner såsom bibliotek i såväl Sverige som resten av EU. Det kommer att vara ingången för regeringen i debatten.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Övriga frågor, c och d.

Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Ordförande! Jag har inget att tillägga gällande dessa punkter, men om det finns några frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor.

Vi tackar kulturministern med medarbetare så mycket för att ni kom till EU-nämnden i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 44 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Stort tack!

2024/25:11
22 november

§ 4 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor

Statssekreterare Maria Nilsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott

den 13 maj 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 25–26 november 2024

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statssekreterare Maria Nilsson som nu får ordet för en återrapport.

Anf. 46 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Jag har inget att rapportera från dessa möten utöver det som finns i de rapporter som EU-nämnden har fått.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Slutsatser om strategiska partnerskap på utbildningsområdet.

Anf. 48 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Bakgrunden till rådsslutsatserna finner vi i Europeiska rådets uppmaning att minska kompetensgapet och att bidra till att öka EU:s konkurrenskraft genom insatser inom bland annat fortbildning och omskolning.

Begreppet strategiska partnerskap handlar här om samarbete mellan olika aktörer som kan inkludera såväl utbildningsinstitutioner och myndigheter som olika intressenter, till exempel arbetsmarknadens parter, näringslivsorganisationer och lokala och regionala, ekonomiska och sociala aktörer.

Medlemsstaterna uppmanas att underlätta flexibla lärvägar som utgår från individens behov. Deltagande i både yrkesutbildning och högre utbildning liksom vuxenutbildning bör också underlättas. Detta gäller även erkännande och validering av tidigare lärperioder och kvalifikationer liksom främjande av vägledningstjänster.

Medlemsstaterna uppmanas också att stödja yrkesmässig utveckling och mobilitet för lärare, utbildare och personal. Samarbete inom utbildning på lokal, regional och gränsöverskridande nivå liksom på EU-nivå uppmuntras också. Kommissionen uppmanas bland annat att fortsätta att stödja medlemsstaterna genom olika initiativ, inklusive Europauniversitetet, Europeiska alliansen för lärlingar och center för excellens inom yrkesutbildning.

Godkännande av rådsslutsatserna planeras ske på UUKI-mötet den 25 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådsslutsatser om strategiska partnerskap på utbildningsområdet.

Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande och statssekreteraren! Vi har inte för avsikt att lämna någon avvikande ståndpunkt, och vi gjorde inte heller det under överläggningarna i utbildningsutskottet.

Jag har bara en fråga när det gäller ståndpunkten. Det är helt rimligt att budgeten förhandlas i sin helhet när det gäller EU. Vi har den nya långtidsbudgeten framför oss; det börjar väl nästa sommar. Det är klart att det är viktigt för Sverige att se till att hålla ihop det där så att det blir en bra budgetförhandling.

Men i denna väldigt korta ståndpunkt, som inte heller statssekreteraren fyllde ut speciellt mycket, kan man ändå fundera på att ett program som Erasmus är en sak som är ganska välkänd och uppskattad i Sverige.

Är inte statssekreteraren lite bekymrad om det är så att det enda som Sverige – jag vet inte om det är statssekreteraren eller ministern som åker till själva ministerrådet – kommer att säga om de här sakerna är att vi absolut inte får föregripa budgetarbetet? Är inte det att göra oss en otjänst? Behöver man ändå inte vara lite positivt inställd till exempelvis möjligheterna som ges via Erasmus?

Anf. 50 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Jag uppfattade att det handlade om en fråga om att detta är en ganska kort ståndpunkt. Det beror på att det inte är så mycket nya delar i detta. Det är inte ovanligt att Sverige har korta ståndpunkter när det handlar om den typ av frågor där man redan har en riktning. Det här är en rådsslutsats som är ganska svag på innehåll, vilket flera medlemsstater förde fram under förhandlingarna. Jag kan peka på några tidigare delar där man har haft korta ståndpunkter från svensk sida av denna anledning.

Vad gäller just den specifika frågan kring Erasmus är det för tidigt att ta upp detta i förhandlingarna. De kommer att börja först i vår när det gäller den frågan.

Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Föråt, statssekreteraren, det kanske var jag som var otydlig! Beslutet innebär ju att man ska ställa sig bakom och godkänna rådsslutsaterna.

Men min fråga var egentligen: Betyder det att man på ministerrådet bara kommer att ställa sig bakom detta? Statssekreteraren, ministern eller vem det nu är som åker till mötet kommer alltså inte att säga någonting? Det är en sak, men det jag frågade om gällde att jag nog ändå trodde att statsrådet eller ministern, vem det nu blir, kanske skulle säga några ord. Då är ståndpunkten lite vägledande för hur ett talmanus skrivs, och jag saknade alltså något om exempelvis Erasmus plus-programmet, som ju är väldigt uppskattat. Det skulle man kunna ta upp utan att gå in på om det ska vara mer eller mindre pengar, för det framgår ju framöver.

Jag uppfattar det som att man bara tänker sitta tyst.

Anf. 52 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Vi kommer inte att säga någonting, utan vi kommer att sitta tysta när denna punkt behandlas.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Rådets rekommendation om attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning.

Anf. 54 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Detta rör ett av förslagen i kommissionens paket för högre utbildning, som presenterades i mars. Paketet består av ett meddelande om en färdplan mot en europeisk examen, en rekommendation om ett europeiskt system för kvalitetssäkring och erkännande inom högre utbildning samt en rekommendation om attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning.

Syftet med rekommendationen om attraktiva och hållbara karriärvägar är att uppmärksamma den mångfald av aktiviteter som forskare och undervisande administrativ personal utför som en del av sitt arbete på universitet och högskolor och att betona att kontinuerlig professionell utveckling och meritering ska främjas.

I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att främja, uppmärksamma och värdesätta olika akademiska roller. Medlemsstaterna uppmanas också att respektera kollektiva överenskommelser, social dialog och arbetsmarknadens parter autonomi liksom att verka för attraktiva, inkluderande och konkurrenskraftiga arbetsförhållanden där akademisk och stödjande personal värderas, uppmuntras och stöds.

I rekommendationen lyfts att regionalt, nationellt och transnationellt arbete bör främjas och erkännas. Europauniversitetet tas upp som ett exempel på ett internationellt samarbete där medlemsstaternas arbetsinsatser ska ses som meriterande.

Antagandet av rådsrekommendationen planeras ske på UUKI-mötet den 25 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom antagandet av rådsrekommendation om attraktiva och hållbara karriärer inom högre utbildning.

Anf. 55 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi hade rätt många ärenden i vårt utskott förra gången. Det är lätt att blanda ihop dem.

Här hade vi en avvikande mening som vi fortfarande står bakom. Det handlar om att vi tycker att regeringen borde markera att meritokratiska principer ska gälla. Det som står i den svenska översättningen strider inte explicit mot meritokratiska principer, men vi vet ju att dessa principer är under attack på olika sätt. Vi tycker därför att det inte skulle kosta något att markera att de meritokratiska principerna ska gälla inom EU.

Anf. 56 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill för vår del säga att vi uppskattar att regeringen står kvar vid det som har uttryckts både i utbildningsutskottet och också här, nämligen att man är positiv till de delar i förslaget som handlar om attraktiva och hållbara karriärvägar inom högre utbildning som fokuserar på mobilitet och att öka andelen kvinnor, exempelvis inom områden som är centrala för den gröna och digitala omställningen.

Jag vill bara tacka för att regeringen håller fast vid detta och inte går Sverigedemokraterna till mötes denna gång.

2024/25:11
22 november

Anf. 57 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Vi har ju haft denna diskussion i utskottet. Vi står fast vid vårt förslag till svensk ståndpunkt.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Främja framtidssäkrad kompetens och konkurrenskraft genom högre utbildning.

Anf. 59 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Syftet med riktlinjedebatten är att utbyta erfarenheter om hur högre utbildning kan bidra till att främja kompetens och konkurrenskraft inom EU. Bakgrunden är den rapport om framtidens konkurrenskraft inom EU som kommissionen beställt av Mario Draghi, den så kallade Draghirapporten. Rapporten presenterades i september, och den understryker bland annat vikten av att EU tar itu med kompetensgapet för att kunna behålla och främja sin konkurrenskraft på ett globalt plan.

Det ungerska ordförandeskapet har presenterat ett diskussionsunderlag till riktlinjedebatten med rubriken Främja framtidssäkrad kompetens och konkurrenskraft genom högre utbildning. I diskussionsunderlaget ställs två frågor som ska vara vägledande för diskussionen. Den första handlar om hur vi ska kunna stimulera framtidssäkrad kompetens och konkurrenskraft genom den planerade europeiska examen, och den andra handlar om hur europeiska universitet och högskolor kan stöttas, så att de blir motorer som driver på EU:s konkurrenskraft på global nivå.

Regeringen är fortfarande tveksam till inrättandet av en europeisk examen mot bakgrund av hur långtgående kommissionens förslag är. Regeringen anser att samarbete inom högre utbildning spelar en viktig roll för dagens och morgondagens europeiska konkurrenskraft. Regeringen vill betona att det på EU-nivå i dag finns stöd via Erasmusprogrammet för strategiska studentutbyten, strategiska partnerskap och Europauniversitet.

Anf. 60 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Utbildningsutskottet har bett att få information från regeringen generellt om hur Draghirapporten påverkar hela utbildningsområdet. Jag vill säga att det är ett mycket bra initiativ av utbildningsutskottet, för det är mycket som påverkar där, och man får ta ställning allteftersom.

Men min fråga till statssekreteraren är: Regeringen menar här att det behövs andra åtgärder än en europeisk examen för att framtidssäkra kompetens och konkurrenskraft – kan statssekreteraren ge oss lite information om vilka andra åtgärder det kan handla om?

Anf. 61 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Vi tycker att utbildningsutskottets förslag var bra, så vi kommer att återkomma till utskottet.

Låt mig komma in på frågan om vad vi ser för andra åtgärder. Man har ju pratat om europeisk examensmärkning. Det pågår en pilotstudie kring detta, och det är något som vi avser att avvakta. Vi ser varken positivt eller negativt på det. Vi har noterat att det pågår, och vi hoppas att det kan avslutas och att en utvärdering inom kort är klar, som vi kan ta del av. Det är ju en lite mindre omfattande reform än en europeisk examen. Låt oss alltså avvakta detta.

Sedan pågår processer vad gäller Europauniversitet, som vi ser positivt på. Det är på många sätt en bottom-up-approach, där 24 lärosäten i Sverige i dag är del av en sådan konstellation. Det är ett positivt arbete som vi hoppas kan fortsätta.

Vi har naturligtvis också Erasmusprogrammet.

Detta är några av de delar som vi ser positivt på.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då kommer vi till dagordningspunkt 10 c, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Det är en övrig fråga.

Anf. 63 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Vi har inget särskilt att säga där.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statssekreteraren så mycket för detta.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren starta med en återrapport?

Anf. 66 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Jag har inget att rapportera från dessa möten utöver de rapporter som finns på nämndens bord.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi in på rådsdagordningen, punkt 6, Slutsatser om att främja EU:s konkurrenskraft, stärka det europeiska forskningsområdet och åtgärda dess fragmentering.

Anf. 68 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Målsättningen att EU ska skapa ett europeiskt forskningsområde, ERA, med fri rörlighet för forskare, vetenskapliga rön och teknik anges i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Arbetet med ERA har pågått sedan år 2000 på både nationell och europeisk nivå. Sedan 2020 har det skett en ökning av insatserna för att öka tempot i arbetet.

Mot bakgrund av rapporter från Enrico Letta och Mario Draghi som behandlar hur Europas konkurrenskraft ska stärkas har det ungerska ordförandeskapet nu föreslagit nya rådsslutsatser. Dessa syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft och minska fragmenteringen inom ERA, vilket har identifierats som ett problem i implementeringen av den politiska agendan för 2022–2024.

Slutsatserna framhåller vikten av att skapa en stimulerande och inkluderande forsknings- och innovationsmiljö som attraherar och behåller talanger för att driva ekonomisk tillväxt, öka konkurrenskraften, främja innovation och teknologisk utveckling samt stärka samhällsutvecklingen.

I utkastet understryks vikten av att minska innovationsklyftan både gentemot våra globala ekonomiska konkurrenter och inom EU. Förslaget har behandlats vid fyra tillfällen inom rådsarbetsgruppen för forskning och godkändes på teknisk nivå den 14 november efter ett informellt tyst förfarande. Godkännande av rådsslutsatserna planeras ske på KKR den 29 november.

Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna om att stärka EU:s konkurrenskraft och minska fragmenteringen inom ERA.

Anf. 69 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi hade en liknande avvikande mening i detta ärende som i det tidigare, som går i samma linje. Jag vill bara kort notera att man kan främja kvinnors framträdande på olika utbildningar och arbetsområden och ändå stå fast vid meritokratiska principer om man har två tankar i huvudet samtidigt.

Anf. 70 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Också här vill jag säga att jag tycker att det är mycket bra av utbildningsutskottet att be om mer information generellt och övergripande när det gäller utbildningsområdet och vad som föreslås i rapporterna från Draghi och Letta. Jag tror att det är ett bra sätt för utskotten att arbeta. Det är ju mycket som spelar in, inte minst på detta område.

Sedan vill jag återigen säga att vi verkligen stöder regeringen i det som man vill göra här. Man kan faktiskt ha en positiv ansats om både jämställdhet och meritokrati. Inte minst är det absolut nödvändigt när man pratar forskning att vi har ansvar att se till att det är både kvinnor och män som forskar.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går in på dagordningspunkt 7, Slutsatser om ett potentiellt Europaomfattande FoI-initiativ för att främja hållbar förvaltning av naturresurser, säkra livsmedelssystem och genomförandet av bioekonomin, med utnyttjande av potentialen i Central- och Östeuropa.

Anf. 72 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Bioekonomi är ett välkommet tematiskt fokus eftersom den kan bidra till att lösa samhällsutmaningar, skapa jobb, främja hållbar tillväxt, nå klimatmålen och öka försörjningsförmågan. Under hösten har ordförandeskapet förhandlat fram rådsslutsatser på området, vilka ska antas vid konkurrenskraftsrådets möte den 29 november.

Det tilltänkta forskningssamarbetet i rådsslutsatserna bygger på Bioeast-initiativet. Det är en plattform som samlar flera central- och östeuropeiska länder för att främja kunskapsbaserat jordbruk, akvakultur och skogsbruk.

I förslaget till rådsslutsatser framhålls bioekonomins centrala roll när det gäller att nå målen i den europeiska gröna given och stärka Europas konkurrenskraft. Fokus ligger på att stärka forsknings- och innovationskapaciteten i underpresterande regioner genom ett öppet och inkluderande samarbete med särskilt uppmärksamhet på Central- och Östeuropa samt västra Balkan.

Förslaget har behandlats vid fyra tillfällen inom rådsarbetsgruppen för forskning och godkändes på teknisk nivå den 14 november efter ett informellt tyst förfarande.

Godkännande av rådsslutsatserna planeras ske på KKR den 29 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådets slutsatser om ett forsknings- och innovationsinitiativ inom bioekonomi.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi kommer nu till dagordningspunkt 8, Slutsatser om kommissionens meddelande om avancerade material.

Ordförande! Avancerade material handlar om nya material med förbättrade egenskaper och nya och bättre prestanda inom sektorer som rymd, försvar, jordbruk, livsmedel och hälso- och sjukvård. Genom att förstå och utveckla nya material kan vi skapa lösningar som är både effektiva och miljövänliga, från energilagring till medicinsk teknologi. Två viktiga unika forskningsanläggningar inom detta område ligger i Sverige, ESS och Max IV, båda i Lund.

I förslaget till rådsslutsatser välkomnas kommissionens nya strategi för att stärka Europas forskning, innovation och industriella ledarskap inom avancerade material, vilket beskrivs som avgörande för den gröna och digitala omställningen, samt för europeisk konkurrenskraft, säkerhet och motståndskraft.

Slutsatserna betonar också att nästa generation av avancerade material bör anpassas till Europas mål för hållbarhet och en cirkulär ekonomi. Fokus ligger på de preliminära områdena för forskning och innovation som identifierats inom kritiska sektorer som energi, mobilitet, elektronik och byggnation.

Förslaget har behandlats vid fyra tillfällen inom rådsarbetsgruppen för forskning och godkändes på teknisk nivå den 14 oktober efter två omgångar av informellt tyst förfarande. Godkännande av rådsslutsatserna planeras att ske på KKR den 29 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådets slutsatser om avancerade material.

Ordförande! Vi har ingen annan åsikt än regeringen, men jag vill ändå passa på och ställa en fråga om hur det går med finansieringen och den så viktiga forskningen vid forskningsanläggningarna ESS och Max IV. De är absolut avgörande för att vi ska få fram de här avancerade materialen. Hur går det att få fart på detta i relation till andra EU-länder?

Jag tackar för frågan. Det är ett pågående arbete. Situationen ser ju lite olika ut för ESS och Max IV.

Max IV är i produktion, om man säger så. Fler nya strålrör tillkommer successivt. Det här är en avancerad anläggning som har ett mycket gott samarbete med näringslivet, till exempel Alfa Laval.

ESS befinner sig fortfarande i konstruktionsfasen. Där har man ett annat system, som ledamoten känner till väl, med ett council där en rad olika medlemsländer ingår. Där sker också ett pågående förhandlingsarbete kring att få ihop dessa länder inför nästa fas.

Jag kan verkligen understryka att regeringen fäster stor vikt vid forskningsinfrastruktur generellt och inte minst de infrastrukturer som

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Forskningens och innovationens bidrag till Europeiska unionens konkurrenskraft: uppföljning av rekommendationerna i rapporten om den europeiska konkurrenskraftens framtid.

Anf. 78 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Vid rådsmötet ska en riktlinjedebatt hållas om hur forskning och innovation kan bidra till EU:s konkurrenskraft. Utgångspunkt för debatten är det i underlaget sammanfattade rekommendationerna i den så kallade Draghirapporten om Europas konkurrenskraft som släpptes den 9 september.

Draghis huvudsakliga budskap är att utan ökad produktivitet kommer Europa att tvingas välja mellan vårt välbefinnande, våra klimatmål och geopolitisk relevans. Diskussionen vid rådsmötet kommer att fokusera på tre frågor. Det handlar om vilka av rekommendationerna som EU bör prioritera, hur innovationsklyftan kan övervinnas och hur privata investeringar i forskning och utveckling kan främjas på bästa sätt för att uppnå de ambitiösa målen i rekommendationerna.

Regeringen avser att i diskussionen framhålla att ökad produktivitet är en förutsättning för att stärka EU:s konkurrenskraft, vilket återspeglas i de prioriteringar regeringen drev under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd. Teknologiskt ledarskap är en viktig komponent för att bygga ekonomiskt välbefinnande och säkerhet men också för att möjliggöra nya lösningar inom exempelvis klimat- och miljöområdet samt för den digitala omställningen inklusive AI. Forskning och innovation av hög kvalitet är avgörande för att skapa tillväxt och stärka EU:s konkurrenskraft, välbefinnande och förmåga att hantera samhällsutmaningar.

Anf. 79 LORENA DELGADO VARAS (V):

Något jag saknar generellt när man pratar om innovation, forskning och liknande i samband med lärosäten är den akademiska friheten. Nyligen togs en rapport fram om de nordiska lärosätenas situation. Där framgår att den akademiska friheten förlorar mark. För forskning och innovation är ju det en av pelarna för att dessa områden ska kunna utvecklas vidare.

Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag har en konkret fråga. Detta är ju en riktlinjedebatt som ska hållas med utgångspunkt från Draghirapporten men också från den konkurrenskraftsdelegation som Sveriges statsminister och andra EU-ledare ställde sig bakom under det informella Europeiska rådet.

Samtidigt kommer nu statssekreteraren till EU-nämnden med en ståndpunkt där det står att regeringen anser att arbetet inom utbildningsområdet på EU-nivå inte ska gå utöver det som ryms inom EU:s

befogenheter. Tar regeringen därmed ställning och är emot idéerna om en femte frihet för forskning och innovation?

2024/25:11
22 november

Anf. 81 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Till ledamoten Delgado Varas vill jag först understryka att regeringen prioriterar akademisk frihet. Vi står bakom det. Vi kommer att återkomma i andra forum med fler förslag om detta. Det är mitt svar på frågan.

För att svara på Matilda Ernkran's fråga behöver jag en liten konstpauz för att få information av min medarbetare.

Vi är inte emot den femte friheten. Men kan ledamoten kanske förtydliga frågan?

Anf. 82 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här är ett förslag som finns i Lettarapporten. Jag tror också att Draghi hänvisar till den. Framför allt är det något som plockades upp i den konkurrenskraftsdeklaration som Sveriges statsminister skrev under vid det senaste informella Europeiska rådet. Där hänvisade man till den femte friheten och skrev att man var öppen att fortsätta jobba med den.

Samtidigt kommer nu statssekreteraren hit till EU-nämnden med en ståndpunkt där man begär ett mandat från EU-nämnden att regeringen på en diskussion mellan forskningsministrarna på dessa teman och med denna bakgrund ska kunna säga att arbetet inom utbildningsområdet på EU-nivå inte ska gå utöver det som ryms inom EU:s befogenheter. Dessa två olika ståndpunkter går inte ihop.

På något sätt måste nog statssekreteraren reda ut vilket mandat man vill ha från EU-nämnden när det gäller den femte friheten. Är det statsministerns eller det som står i underlaget?

Anf. 83 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Jag skyller på mitt förkylningstillstånd och lämnar över till min kollega Magnus Härviden.

Anf. 84 Ämnesrådet MAGNUS HÄRVIDEN:

Självklart är regeringen inte emot den femte friheten – tvärtom. Vi har varit för den sedan Lissabonfördraget antogs 2000.

Det handlar egentligen bara om att utbildning främst är en nationell kompetens, men samarbeten på utbildningsområdet finns. Vi har Bolognaprocessen och andra saker som främjar samarbete. Det handlar om att det som görs i den femte friheten – som inbegriper att kunskapsproduktion och kunskapsarbetare ska få en inre marknad för det – hela tiden ska ta hänsyn till de regler som finns på EU-nivå och nationell nivå. Gör man det finns det många möjligheter att främja den femte friheten, inkluderat utbildningssamarbeten på olika sätt.

Anf. 85 ROBERT STENKVIST (SD):

Vi tycker att regeringens mening är mycket bra och är mycket glada över att ni har skrivit in den. Vi tycker att den mer eller mindre är självklar, och vi hoppas att ni inte tar bort den som Socialdemokraterna vill.

Det här är ju mer eller mindre självklart. Man kan teckna olika avtal, och då utökas EU:s befogenheter. Det är en helt annan sak.

Anf. 86 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! För uppteckningarnas skull vill jag säga att vi inte har föreslagit att något ska tas bort här, utan vi ville bara ha ett förtydligande om regeringens linje. Det som står i stånpunkten gick inte att förstå utan ytterligare förklaringar i relation till det som statsministern har skrivit under i deklarationen om konkurrenskraft vid det senaste informella mötet i Europeiska rådet.

Kanske kan statssekreteraren bara bekräfta det hennes medarbetare sa om hur regeringen ser på relationen? I så fall är jag nöjd så länge.

Vi kommer säkert att återkomma så småningom i både utbildningsutskottet och EU-nämnden om hur detta exakt kommer att formeras framåt.

Anf. 87 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Det som min medarbetare Magnus Härviden återgav är helt korrekt.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om att stärka europeiska kompetenser inom rymdsektorn.

Anf. 89 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Slutsatserna lyfter fram rymdsektorns betydande bidrag till de ekonomiska, sociala, miljömässiga, teknologiska och säkerhetsmässiga europeiska målen. Förslaget betonar vikten av att utveckla ett tillvägagångssätt som integrerar kompetensutveckling, regelverk och internationellt samarbete för att upprätthålla Europas konkurrensfördel och oberoende inom rymdteknologier.

Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas till proaktiva åtgärder, investeringar i STEM-utbildningar samt synergier mellan näringsliv, akademi och offentliga myndigheter för att främja innovation, hållbarhet och motståndskraft i det europeiska rymdekosystemet.

Förslaget har behandlats inom rådsarbetsgruppen för rymd och godkändes på teknisk nivå den 11 oktober efter ett informellt tyst förfarande. Godkännande av rådsslutsatserna planeras att ske på KKR den 29 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådets slutsatser om att stärka europeisk kompetensförsörjning inom rymdsektorn.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade stånpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Slutsatser om halvtidsöversynen av Europeiska unionens rymdprogram.

Anf. 91 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Rådsslutsatserna välkomnar kommissionens halvtidsutvärdering av genomförandet av EU:s rymdprogram och dess rymdprogrambyrås prestationer.

I slutsatserna noteras framgångar men även några begränsningar för flertalet av de i programmet ingående komponenterna. Bland begränsningarna lyfts förseningar av uppskjutning av Galileos nya satelliter som ett återkommande problem för EU:s oberoende tillträde till rymden, varför kommissionen uppmanas att fortsätta prioritera denna komponents operativa förmåga. Vidare understryks behovet av att öka rymdprogrammets motståndskraft och minska beroende av tredjeländ.

Förslaget har behandlats inom rådsarbetsgruppen för rymd och godkändes på teknisk nivå den 23 oktober efter ett informellt tyst förfarande. Godkännande av rådsslutsatserna planeras ske på KKR den 29 november. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådets slutsatser om kommissionens halvtidsutvärdering av unionens rymdprogram.

Anf. 92 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag vill hänvisa till vår avvikande ståndpunkt som anmälades i utbildningsutskottet.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Vi fortsätter med dagordningspunkt 12, Framtiden för EU:s rymdpolitik.

Anf. 94 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Ordförande! Vid rådsmötet ska ett åsiktsutbyte hållas om unionens framtida rymdpolitik. Diskussionsunderlaget lyfter fram de utmaningar som rymden står inför med en global kapplöpning som intensifierats, drivet av den strategiska betydelsen av rymdsystem för säkerhet och försvar, geopolitiskt inflytande och ekonomisk tillväxt.

Underlaget understryker samtidigt att det mycket spända geopolitiska sammanhanget har lett till ett paradigmskifte i EU:s sätt att närma sig sina rymdprogram och lyfter fram den rymdstrategi för säkerhet och försvar som antogs i mars 2023. Där betonas vikten av att EU:s rymdprogram erbjuder fler tjänster till försvarsanvändare som bygger på rymdtillgångar med dubbla användningsområden, samtidigt som de förblir under civil kontroll.

Rymdministrarna väntas diskutera hur EU:s rymdprogram bör utvecklas för att bäst hantera de växande säkerhetsutmaningarna i Europa, hur EU kan svara på försvars- och säkerhetsbehov för rymdbaserade tjänster och stärka motståndskraften och säkerheten för sin rymdinfrastruktur samt vilka dual use-initiativ som ska prioriteras i nästa våg av rymdtillgångar.

Regeringen avser att framhålla i diskussionen att det är av stor betydelse att EU:s rymdprogram kvarstår under civil kontroll men att rymdverksamheten ska ta hänsyn till unionens utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska intressen och även bidra till att stärka dessa, samtidigt som medlemsstaternas nationella kompetens respekteras samt att utvecklingen av EU:s rymdprogram därför även fortsättningsvis ska diskuteras i nära samverkan mellan medlemsländerna.

Anf. 95 LORENA DELGADO VARAS (V):

Även här vill Vänsterpartiet lyfta att vi inte vill att rymden ska militariseras samt att man behöver säkra den personliga integriteten och alltid komma ihåg att rymden tillhör alla.

Anf. 96 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag har egentligen ingen annan åsikt än den statssekreteraren har fört fram utan vill bara ställa en fråga till statssekreteraren: När det gäller hur regeringen agerar, känner statssekreteraren att det liksom finns en tydlig gräns kring rymdstrategin gällande balansen mellan att använda rymden som en del av försvarsverksamheten och samtidigt klara av att hålla uppe ett säkerhetsskydd så att man inte trillar för långt över kanten, detta med tanke på att det är ganska komplexa samarbeten i rymden?

Anf. 97 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack till statssekreteraren för dragningen!

Rymdpolitik är inte riktigt mitt område, men kommer rymdskrotet att diskuteras?

Anf. 98 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Jag noterar Vänsterpartiets avvikande mening.

Jag är inte här för att "känna" var den balansen ska gå någonstans. Det här är ju, precis som ledamoten Matilda Ernkrans kommenterar, en kontinuerlig balans. Vi befinner oss i ett geopolitiskt läge som är och blir allt svårare, och det är klart att det kommer att bli allt viktigare att upprätthålla denna balans. Det är ett samtal som pågår på olika nivåer och i olika instanser.

Detta är oerhört viktiga och komplexa frågor, och rymden blir allt viktigare inom en rad olika områden.

Vad gäller frågan kring rymdskrotet är det ett pågående arbete att minimera det.

Anf. 99 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag kan formulera mig lite tydligare utifrån statssekreterarens svar. Det är ingen hemlighet att det pågår en dragkamp om vem som ska bestämma hur rymden ska användas. Regeringen är än så länge tydlig med att EU:s rymdprogram ska kvarstå under civil kontroll. Då vill jag ställa frågan: Hur ser det ut bland övriga medlemsländer? Är EU:s rymdministrar fortfarande överens om detta? Klarar man av att upprätthålla att rymdprogrammet kvarstår under civil kontroll gentemot andra intressen?

Anf. 100 Statssekreterare MARIA NILSSON:

Det är vår uppfattning att det finns ett tydligt och starkt stöd för att det fortsatt ska vara under civil kontroll. Jag har ingen annan uppfattning eller information kring detta.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Dagordningspunkt 13, Övriga frågor. Finns det något att säga där, statssekreteraren?

2024/25:11
22 november

Anf. 102 Statssekreterare MARIA NILSSON:
Jag har inget att säga där, ordförande.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för dagens insats. Hoppas att helgen blir trevlig!

§ 6 Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden, industri, forskning och rymd

Statssekreterare Sara Modig

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft den 26 september 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft den 28 november 2024

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Vi har med oss statssekreterare Sara Modig med medarbetare – hjärtligt välkommen! Jag lämnar ordet till henne för en återrapport.

Anf. 105 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Ni har fått rapporten från KKR-mötet den 26 september. Om ni önskar kan jag kort redogöra för vad som avhandlades, annars hänvisar jag till rapporten.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tar oss in på rådsdagordningens punkt 3, Slutsatser om den europeiska konkurrenskraftens framtid.

Anf. 107 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Det ungerska ordförandeskapet presenterade den 8 oktober ett utkast till rådsslutsatser om EU:s framtida konkurrenskraft. Rådsslutsatserna kan ses som ett svar från rådet på Mario Draghis rapport om EU:s framtida konkurrenskraft samt som ett inspel till den nya kommissionen.

Ambitionen är att nå en överenskommelse på konkurrenskraftsrådet den 28 november. Utkastet innehåller paragrafer som övergripande välkomnar Draghis rapport om behovet av att stärka EU:s konkurrenskraft, stänga innovationsgapen och öka produktiviteten.

Slutsatserna har förhandlats under hösten, och för regeringens del är det prioriterat att slutsatserna pekar ut den inre marknads betydelse, särskilt vad gäller tjänster, och att en ny inre marknadsstrategi välkomnas, att driva på den gröna och digitala omställningen, att utveckla goda ramvillkor, till exempel ökad tillgång till fossilfri energi och regelförenklingar för företag, att slutsatserna inte föregriper EU:s framtida budgetram MFF och att vi återgår till ett strikt statsstödsregelverk för att främja en jämn spelplan på den inre marknaden.

Slutsatserna förhandlas fortfarande. Det finns några utestående frågor kvar. För regeringens del handlar det om energiavsnittet, som vi tycker har blivit för långt och detaljerat. Här vill vi gärna se att man återgår till en mer övergripande text och att vi tar tillbaka en notering om behovet av en teknikneutral ansats.

Regeringen har även utestående frågor på finansieringsavsnittet, där vi driver att slutsatserna inte får föregripa EU:s framtida budgetram. Regeringen kommer även att bevaka att slutsatserna innehåller skrivningar om att vi ska återgå till ett strikt statsstödsregelverk för att främja en jämn spelplan på den inre marknaden.

Regeringen välkomnar att rådsslutsatserna lyfter fram vikten av en öppen och regelbaserad handel och vikten av att företag konkurrerar på lika villkor. Samtidigt pekar de handelspolitiska förslagen i Draghis rapport samt rådsslutsatserna på att handelspolitiska instrument kan komma att användas i ökad omfattning, vilket frångår regeringens linje.

Regeringen avser att ställa sig bakom rådsslutsatserna givet att skrivningarna om finansiering och energi justeras enligt ovan redogörelse och inte ändras på ett sätt som inte reflekterar svenska intressen.

Anf. 108 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi instämmer med regeringen i de frågor som återstår gällande energi och finansiering, men eftersom förhandlingarna fortfarande pågår har vi vissa frågor som vi skulle vilja lyfta tydligare i den svenska ståndpunkten och som överensstämmer med den avvikande ståndpunkt som vi framförde när rådsslutsatserna var föremål för överläggning i näringsutskottet den 5 november.

För att kort sammanfatta handlar det om att vi inte står bakom ändringen av målet för handelspolitiken utan anser att regeringen fortsatt ska driva på för en fri, hållbar och rättvis handel, vilket innebär att handel, utvecklingssamarbete och skyddet för arbetstagares rättigheter, miljö, klimat och folkhälsa ska vara ömsesidigt samstämmiga och stödjande.

Vi tycker också att arbetet för att sluta nya frihandelsavtal och att föra pågående förhandlingar i hamn måste intensifieras. Där tycker vi att det finns en öppenhet för nya typer av samarbeten med tredjeland, men på grund av att det har hänt så lite hittills tycker vi att det också behöver konkretiseras vad den svenska regeringen kan tänka sig för nya handelssamarbeten. Här skulle vi gärna vilja se att man är mer konkret med att man vill att EU öppnar för samarbeten eller avtal inom specifika områden, till exempel kritiska råvaror, och även för digitala handelsavtal.

Slutligen tycker vi också att en konkurrenskraftsagenda värd namnet inte får missa målet om ökad sysselsättning och vad som görs på inhemsk nivå. Det gäller även den inhemska klimatpolitiken, eftersom det behöver säkerställas att den når nationella klimatmål såväl som EU:s klimatmål. Detta vill vi också att Sverige för fram tydligare i förhandlingarna, eftersom de fortfarande pågår.

Anf. 109 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vänsterpartiet instämmer med Socialdemokraterna angående rättvis handel. Vi skulle gärna vilja se att regeringen jobbar för en annan typ av frihandelsavtal. Vi såg med positiva ögon på frihandelsavtalen med Nya Zeeland och tycker att man skulle kunna jobba för att sätta en högre ribba i de avtalen med avseende på klimat, miljö och arbetares rättigheter.

Det enda jag skulle vilja ta upp är hur statsstödsreglerna påverkar och inte tillåter oss göra de förändringar som vi behöver göra för att kunna ha ett bra underlag för konkurrens.

Anf. 110 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack till statssekreteraren för dragningen!

Även vi från Miljöpartiet står bakom vår tidigare aviserade avvikande mening och instämmer i det som Vänsterpartiet har fört fram: att när man arbetar fram handelsavtal, ska de bygga på respekten för till exempel

urfolks rättigheter och även ta avstamp i de internationella avtal som vi har skrivit under vad gäller både klimat och biologisk mångfald. Parisavtalet men även Kunming–Montreal-avtalet måste vara en utgångspunkt, och vi får heller inte glömma Agenda 2030-arbetet. Det tycker vi måste stå i fokus.

Jag tänker inte återupprepa hela vår avvikande mening, men vi står fast vid den.

Anf. 111 Statssekreterare SARA MODIG:

Jag förstod inte det som frågor utan som avvikande ståndpunkter. Vi har ju pratat om det här i näringsutskottet, så jag har svarat på frågorna nu.

Anf. 112 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag vill tillägga vår tidigare avvikande ståndpunkt till de avvikande ståndpunkter jag anmält i dag.

Anf. 113 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Tack till statssekreteraren för föredragningen! Jag tycker att regeringen har landat i en väl avvägd ståndpunkt.

En viktig del av rapporten handlar om hur viktiga investeringar ska finansieras, och i rapporten talar man om enorma belopp som kommer att krävas för det. Man föreslår också att EU ska ta gemensamma lån för gemensamma investeringar. Det finns ju en del medlemsstater som attraheras av just detta, men här finns det faktiskt skäl att ha en skeptisk inställning.

Det skulle vara intressant att höra lite om hur regeringen ser på diskussionen om gemensam upplåning för just investeringar i gemensamma intressen. Den diskussionen kommer ju eventuellt att komma upp, tänker jag.

Anf. 114 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara ställa en fråga till statssekreteraren. Ska vi uppfatta det så att om regeringen inte får med de förändringar som statssekreteraren förde fram här kommer regeringen att rösta nej till den här rådsslutsatsen?

Anf. 115 Statssekreterare SARA MODIG:

Jag börjar med Elin Nilssons fråga. Regeringen är emot att vi ska ta gemensamma lån. Vi är verkligen emot det; jag vill trycka på det. Många andra medlemsländer är också emot det, så vi jobbar nära dem för att säkra den linjen. Vi har också försökt hålla den frågan borta och skilja den från det här och låta den vara en del av de kommande förhandlingarna om budgetramen. Vi är starkt emot den.

Vad gäller Matilda Ernkrans fråga är svaret: Ja, då kommer vi att rösta nej. Men vi har mycket goda förhoppningar om att vi ska få igenom det här, för vi har hittills haft ett bra samarbete i diskussionerna och fått bra gehör i förhandlingarna.

Anf. 116 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Aida har som sagt föredömligt formulerat vår avvikande ståndpunkt.

Jag vill bara för ordningens skull säga att det här är ett beslut som fattas med enhällighet. Om Sverige inte får med det man har tänkt sig, även om man har stora förhoppningar att man får det, kommer ett nej att betyda vad då – fortsatta förhandlingar? Skickas det tillbaka till Coreper, eller vad händer?

Anf. 117 Statssekreterare SARA MODIG:

Vi ser att inte bara vi driver det här. Det är många som har samma röda linjer i de här frågorna, så vi ser inte att det är någon risk att vi kommer att stå ensamma här.

Detaljerna om vad som händer då får jag be min kollega Sofie att svara på.

Anf. 118 Kanslirådet SOFIE VAN DER MEIJDEN:

Det som händer är att då blir det inte rådsslutsatser, utan då blir det ordförandeskapsslutsatser. Men, som statssekreteraren nämnde här, vid de röda linjer vi har står vi inte ensamma. Det finns fler, men rent tekniskt sett blir det då ordförandeskapsslutsatser.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en gemensam avvikande ståndpunkt om rättvis handel från S, V och MP och enskilda avvikande ståndpunkter från S, V och MP.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Bättre lagstiftning i Europa. Det låter onekligen bra.

Anf. 120 Statssekreterare SARA MODIG:

Regeringen driver en offensiv förenklingsagenda. Enklare och färre regler är en tydlig prioritering när inriktningen för Europas konkurrenskraft ska beslutas.

Regeringen bedömer att regelbördan och de administrativa kostnaderna behöver minska och att det behövs regelverk som skapar handlingsutrymme för företags förnyelse i takt med omvärldsförändringar.

Regeringen arbetar utifrån tre huvudprinciper: att tänka småskaligt först i lagstiftningsarbetet, bättre och mer heltäckande konsekvensutredningar på EU-nivå samt tydliga målsättningar för att minska regelbördan för företagen.

Särskilt viktigt är väl genomförda konsekvensutredningar. Det är även avgörande att analysera effekterna av EU-initiativ, särskilt för små och medelstora företag, till exempel genom konkurrenskraftskontroll.

Kommissionen måste arbeta med sina medlagstiftare rådet och parlamentet för att säkerställa att alla större förslag har en aktuell konsekvensutredning med uppgifter om vilken regulativ börda förslaget förväntas medföra.

För att kunna bibehålla svenska företags konkurrenskraft och motverka fragmentering som leder till hinder på den inre marknaden behöver förenkling, enhetligt genomförande och stark efterlevnad ingå i den nya

inre marknadsstrategin. I det sammanhanget välkomnar regeringen kommissionens förändrade ansats till regelförenkling inom EU. Vi kan se en tydlig införlivning av regelförenklingsinitiativet i till exempel Ursula von der Leyens riktlinjer och uppdragsbrev till inkommande kommissionärer. Detta integrerade synsätt behöver dock intensifieras ytterligare, till exempel i den kommande inre marknadsstrategin.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Finns det något att säga där?

Anf. 122 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Det kommer att finnas ett antal övriga frågor på dagordningen.

Anf. 123 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi förstår att det här bara är en informationspunkt, men jag vill ändå ställa frågan hur den svenska regeringen ser på behovet av en förordning om sena betaltider – detta mot bakgrund av att det har rapporterats om att det såklart finns ett initiativ från kommissionen om en sådan förordning men att det har stött på patrull i vissa medlemsstater, bland annat Sverige.

Vi socialdemokrater tycker att det skulle vara olyckligt. Vi anser att det finns ett behov av lagstiftning då det finns en uppförandekod i Sverige men vi tyvärr fortfarande ser att många av storbolagen inte förhåller sig till denna uppförandekod och att de långa betaltiderna drabbar mindre företag på ett allvarligt sätt.

Kan statssekreteraren redan i det här läget kortfattat redogöra för den svenska regeringens syn på behovet av en sådan här förordning?

Anf. 124 Statssekreterare SARA MODIG:

Jag tackar för frågan om sena betalningar.

Långa betaltider och sena betalningar är ett problem för väldigt många företag inom EU, inte minst som ledamoten säger för små och medelstora företag.

Regeringen välkomnar ambitionen att främja snabbare betalningar och förbättra förutsättningarna för små och medelstora företag inom EU. Här är det dock viktigt att problemet stävjas genom välavvägda och ändamålsenliga åtgärder. Detta bör vara inriktningen i det förhandlingsarbete som nu pågår.

Förslaget om en tvingande betaltid om högst 30 dagar vid alla handelstransaktioner är enligt regeringen inte en välavvägd och ändamålsenlig åtgärd. Remissutfallet stärker vår uppfattning i den här frågan, liksom förhållandet att en stor majoritet av medlemsländerna och flera tunga näringslivsorganisationer inom EU är av samma uppfattning.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen.

Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för medverkan vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar dem en trevlig helg.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Dan Ericsson med medarbetare hjärtligt
välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 127 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ja, den är utskickad.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Förstärkning av
sammanhållningspolitikens viktigaste tillgångar: hur kan den delade
förvaltningen av sammanhållningsfonderna förbättras i framtiden i linje
med subsidiaritetsprincipen?

Anf. 129 Statssekreterare DAN ERICSSON:

På rådsmötet väntas en diskussion om hur den delade förvaltningen av
sammanhållningsfonderna kan förbättras i framtiden.

Det ungerska ordförandeskapet har tagit fram en bakgrundsnot som
lyfter fram sammanhållningspolitikens principer om partnerskap,
subsidiaritet, flernivåstyre och delad förvaltning – detta jämfört med
faciliteten för återhämtning och motståndskraft som genomförs via direkt
förvaltning, vilket innebär att kommissionen ansvarar för större delen av
processen och att den regionala och lokala förankringen inte är lika
framträdande.

Vidare pekar ordförandeskapet på de politiska riktlinjerna för nästa
EU-kommission, som pekar i riktning mot att EU:s kommande
långtidsbudget ska bli enklare i sitt sätt att fungera med färre program och
en plan för varje land.

Regeringen delar ordförandeskapets syn att en platsbaserad politik
tillsammans med sammanhållningspolitikens principer om partnerskap,
flernivåstyre och delad förvaltning bör vara viktiga även framöver. Att
medlemsstaterna tillsammans med den lokala och regionala nivån kan
delta aktivt i genomförandet av sammanhållningspolitiken, såväl i
utformningen av programmen som i deras genomförande, borgar för
insatser som är anpassade till nationella, regionala och lokala förhållanden.

Regeringen anser att mer prestationsbaserat genomförande av
sammanhållningspolitiken bör undersökas. Mot bakgrund av frågor om
detta i näringsutskottet i går vill jag förtydliga att regeringen vill undersöka
möjligheterna att, i stället för att fokusera på att granska kvitton och
kostnader, övergå till att granska resultat. Regeringen har alltså inte tagit
slutlig ställning i frågan.

För att en sådan modell ska kunna fungera måste den anpassas till sammanhållningspolitikens principer om partnerskap, flernivåstyre och delad förvaltning liksom principen om sund ekonomisk förvaltning och innebära verklig förenkling för alla aktörer. Regeringen får därför återkomma till denna fråga när diskussioner och analys kommit längre.

Anf. 130 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag vill inledningsvis tacka för förtydligandet som efterfrågades i samband med informationen i näringsutskottet i går.

Det kvarstår dock en fråga från oss socialdemokrater. Den handlar om de uppenbara risker som finns för centralisering. Delar regeringen den ståndpunkten? Om så är fallet, varför tar man inte tydligare höjd för detta i den svenska ståndpunkten?

Anf. 131 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Vad gäller uppenbara risker för centralisering kan vi inte säga exakt var det här kommer att landa. Jag har framhållit i min föredragning vad som är principerna för vår del för sammanhållningspolitiken. Det är delad förvaltning och att det verkligen ska ske i samverkan med den regionala och lokala nivån. Det tror vi är en förutsättning för att det här verkligen ska fungera.

Anf. 132 AIDA BIRINXHIKU (S):

Då vill jag bara förtydliga att vi socialdemokrater håller fast vid vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om sammanhållningspolitikens roll i hanteringen av demografiska utmaningar i EU.

Anf. 134 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ordförande! Denna dagordningspunkt handlar om antagande av rådets slutsatser om sammanhållningspolitikens roll för att hantera demografiska utmaningar.

Samtliga medlemsstater väntas kunna stödja slutsatserna men ges möjlighet att kommentera och lyfta fram eventuella prioriteringar i texten under denna punkt.

I slutsatserna framgår bland annat att de demografiska utmaningarna i unionen påverkar den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i unionen liksom att sammanhållningspolitiken i sin nuvarande utformning har varit ett betydelsefullt verktyg för att hantera dessa utmaningar. I slutsatserna uppmanas kommissionen vidare att undersöka hur sammanhållningspolitiken kan utvecklas för att ytterligare kunna bidra till att möta de demografiska utmaningarna.

Regeringen anser att sammanhållningspolitiken redan i sin nuvarande utformning spelar en viktig roll för att möta demografiska utmaningar med hänsyn till varje regions specifika behov och förutsättningar. När det gäller

de demografiska utmaningarna står många av länderna i unionen inför samma utmaningar, inte minst när det gäller konsekvenserna för konkurrenskraft och kompetensförsörjning. Det är därför viktigt att det finns möjlighet att utbyta erfarenheter och kunskap mellan medlemsstaterna på detta område. Regeringen ställer sig mot denna bakgrund bakom rådsslutsatserna.

2024/25:11
22 november

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för att ni kom till EU-nämnden i dag och önskar trevlig helg.

Innehållsförteckning

§ 1 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	1
Anf. 5 LOUISE THUNSTRÖM (S).....	2
Anf. 6 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	2
Anf. 7 LOUISE THUNSTRÖM (S).....	2
Anf. 8 LORENA DELGADO VARAS (V)	3
Anf. 9 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 15 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	4
Anf. 16 LOUISE THUNSTRÖM (S).....	5
Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	5
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	5
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S)	6
Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	6
Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S)	6
Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 25 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	6
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	6
§ 2 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor.....	7
Anf. 27 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	7
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	7
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	8
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	8
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	8
§ 3 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor.....	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	9
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 38 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	9
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 40 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	10
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 42 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	11
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 44 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	11
§ 4 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor.....	12

Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 46	Statssekreterare MARIA NILSSON	12
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 48	Statssekreterare MARIA NILSSON	12
Anf. 49	MATILDA ERNKRANS (S).....	13
Anf. 50	Statssekreterare MARIA NILSSON	13
Anf. 51	MATILDA ERNKRANS (S).....	13
Anf. 52	Statssekreterare MARIA NILSSON	13
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 54	Statssekreterare MARIA NILSSON	14
Anf. 55	ROBERT STENKVIST (SD).....	14
Anf. 56	MATILDA ERNKRANS (S).....	14
Anf. 57	Statssekreterare MARIA NILSSON	15
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 59	Statssekreterare MARIA NILSSON	15
Anf. 60	MATILDA ERNKRANS (S).....	15
Anf. 61	Statssekreterare MARIA NILSSON	15
Anf. 62	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 63	Statssekreterare MARIA NILSSON	16
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	16

§ 5 Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden, industri,

forskning och rymd.....17

Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 66	Statssekreterare MARIA NILSSON	17
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 68	Statssekreterare MARIA NILSSON	17
Anf. 69	ROBERT STENKVIST (SD).....	18
Anf. 70	MATILDA ERNKRANS (S).....	18
Anf. 71	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 72	Statssekreterare MARIA NILSSON	18
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 74	Statssekreterare MARIA NILSSON	19
Anf. 75	MATILDA ERNKRANS (S).....	19
Anf. 76	Statssekreterare MARIA NILSSON	19
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 78	Statssekreterare MARIA NILSSON	20
Anf. 79	LORENA DELGADO VARAS (V)	20
Anf. 80	MATILDA ERNKRANS (S).....	20
Anf. 81	Statssekreterare MARIA NILSSON	21
Anf. 82	MATILDA ERNKRANS (S).....	21
Anf. 83	Statssekreterare MARIA NILSSON	21
Anf. 84	Ämnesrådet MAGNUS HÄRVIDEN	21
Anf. 85	ROBERT STENKVIST (SD).....	21
Anf. 86	MATILDA ERNKRANS (S).....	22
Anf. 87	Statssekreterare MARIA NILSSON	22
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 89	Statssekreterare MARIA NILSSON	22
Anf. 90	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 91	Statssekreterare MARIA NILSSON	22
Anf. 92	LORENA DELGADO VARAS (V)	23
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	23

Anf. 94	Statssekreterare MARIA NILSSON	23
Anf. 95	LORENA DELGADO VARAS (V)	24
Anf. 96	MATILDA ERNKRANS (S)	24
Anf. 97	REBECKA LE MOINE (MP)	24
Anf. 98	Statssekreterare MARIA NILSSON	24
Anf. 99	MATILDA ERNKRANS (S)	24
Anf. 100	Statssekreterare MARIA NILSSON	24
Anf. 101	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 102	Statssekreterare MARIA NILSSON	25
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	25
§ 6	Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden, industri, forskning och rymd	26
Anf. 104	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 105	Statssekreterare SARA MODIG	26
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 107	Statssekreterare SARA MODIG	26
Anf. 108	AIDA BIRINXHIKU (S)	27
Anf. 109	LORENA DELGADO VARAS (V)	27
Anf. 110	REBECKA LE MOINE (MP)	27
Anf. 111	Statssekreterare SARA MODIG	28
Anf. 112	LORENA DELGADO VARAS (V)	28
Anf. 113	ELIN NILSSON (L)	28
Anf. 114	MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 115	Statssekreterare SARA MODIG	28
Anf. 116	MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 117	Statssekreterare SARA MODIG	29
Anf. 118	Kanslirådet SOFIE VAN DER MEIJDEN	29
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 120	Statssekreterare SARA MODIG	29
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 122	Statssekreterare SARA MODIG	30
Anf. 123	AIDA BIRINXHIKU (S)	30
Anf. 124	Statssekreterare SARA MODIG	30
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	30
§ 7	Allmänna frågor – sammanhållning	31
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 127	Statssekreterare DAN ERICSSON	31
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 129	Statssekreterare DAN ERICSSON	31
Anf. 130	AIDA BIRINXHIKU (S)	32
Anf. 131	Statssekreterare DAN ERICSSON	32
Anf. 132	AIDA BIRINXHIKU (S)	32
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 134	Statssekreterare DAN ERICSSON	32
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	33